

คู่มือ

เขียนอย่างไรให้ได้ทุน

การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย

เพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่จากแหล่งทุนภายนอก

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คำนำ

คู่มือการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) เรื่อง “เขียนอย่างไรให้คุ้มทุน : การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่จากแหล่งทุนภายนอก” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้สามารถออกแบบและจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีคุณภาพ ตรงตามโจทย์แหล่งทุน และสามารถนำกระบวนการวิจัยไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเชิงพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม สาระสำคัญของคู่มือเล่มนี้สังเคราะห์จากองค์ความรู้ ประสบการณ์ และบทเรียนจากการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายหน่วยงาน เนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่การทำความเข้าใจกรอบคิดของแหล่งทุนภายนอก แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ การวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ การออกแบบคำถามวิจัย กรอบแนวคิด ระเบียบวิธีวิจัย กิจกรรม งบประมาณ ตลอดจนการกำหนดผลลัพธ์ ผลกระทบ และการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ

คู่มือฉบับนี้ถูกออกแบบให้เป็นเครื่องมือเรียนรู้ร่วมขององค์กร ที่ช่วยถ่ายทอดองค์ความรู้จากประสบการณ์จริง ลดการลองผิดลองถูก และเสริมสร้างความมั่นใจให้นักวิจัยสามารถพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบ มีเหตุผลเชิงวิชาการ และตอบโจทย์การพัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การเพิ่มโอกาสในการได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณค่าต่อชุมชน สังคม และประเทศอย่างยั่งยืน

งานวิจัยและบริการวิชาการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา

พ.ศ. 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
การเขียนข้อเสนอโครงการเป็นหัวใจของการได้ทุน	1
ทำความเข้าใจแหล่งทุนภายนอกอย่างเป็นระบบ	1
วิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ : แนวคิดและกรอบสำคัญ	2
การวิเคราะห์พื้นที่และปัญหาอย่างลึกซึ้ง	3
การตั้งคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ที่ทรงพลัง	4
การออกแบบกรอบแนวคิดและผลลัพธ์โครงการ	5
การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การออกแบบระเบียบวิธีวิจัยเชิงพื้นที่	7
การออกแบบกิจกรรมให้ตอบโจทย์แหล่งทุน	7
การเขียนผลลัพธ์ ผลผลิต และผลกระทบ	8
การจัดทำงบประมาณอย่างมีกลยุทธ์	9
การเชื่อมโยงข้อเสนอกับยุทธศาสตร์และ SDGs	10
ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยในการเขียนข้อเสนอ	10
เทคนิคเพิ่มโอกาสผ่านการพิจารณา	11
ปฏิทินการรับข้อเสนอโครงการวิจัย	13
การส่งข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัย	14
บทบาทของการจัดการความรู้ (KM) ในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย	15
แนวทางสร้างนักวิจัยเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน	15
จากข้อเสนอสู่การเปลี่ยนแปลงพื้นที่	16
เอกสารอ้างอิง	16

การเขียนข้อเสนอโครงการเป็นหัวใจของการได้ทุน

การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยไม่ใช่เพียงการกรอกแบบฟอร์มเพื่อขอทุน แต่คือกระบวนการ “คิดเชิงระบบ” ที่สะท้อนความเข้าใจปัญหา พื้นที่ แหล่งทุน และศักยภาพของทีมวิจัย ข้อเสนอที่ดีจึงต้องทำให้ผู้อ่านเห็นภาพตั้งแต่ต้นว่า หากสนับสนุนโครงการนี้แล้ว จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรขึ้นในพื้นที่ และคุ้มค่าต่อการลงทุนอย่างไร

ในงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ ข้อเสนอโครงการยังมีบทบาทสำคัญ เพราะแหล่งทุนไม่ได้มองเพียงคุณค่าทางวิชาการ แต่มองถึง “ผลลัพธ์ที่เกิดกับคน ชุมชน และระบบพื้นที่” นักวิจัยจึงต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้ทำวิจัย” เป็น “ผู้ออกแบบการพัฒนา” ผ่านเครื่องมือที่เรียกว่า ข้อเสนอโครงการวิจัย หัวใจของงานนี้คือการทำ ความเข้าใจว่า ข้อเสนอโครงการเป็นทั้งเครื่องมือสื่อสาร แนวทางดำเนินงาน และสัญญาความรับผิดชอบต่อแหล่ง ทุนและพื้นที่

ทำความเข้าใจแหล่งทุนภายนอกอย่างเป็นระบบ

ก่อนจะเริ่มเขียนข้อเสนอ นักวิจัยต้องรู้จักแหล่งทุนให้ลึกกว่าการดูหัวข้อทุน เพราะแหล่งทุนแต่ละแห่งมี “วิธีคิด” “เป้าประสงค์” และ “ตัวชี้วัดความสำเร็จ” ที่แตกต่างกัน การเขียนข้อเสนอที่ดีจึงต้องเริ่มจากการ วิเคราะห์แหล่งทุนอย่างเป็นระบบ

ประเด็นสำคัญในการศึกษาแหล่งทุน ได้แก่ (1) เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน (2) ประเภท โครงการที่สนับสนุน (3) กลุ่มเป้าหมายหลัก (4) รูปแบบผลลัพธ์ที่คาดหวัง และ (5) เงื่อนไขการบริหารทุน นักวิจัย ควรฝึกอ่าน TOR และกรอบทุนโดยตั้งคำถามเสมอว่า “แหล่งทุนอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงอะไร” มากกว่า “แหล่งทุนให้ทำอะไร”

หน่วยงานด้านนโยบายทุนวิจัยและนวัตกรรม

หน่วยบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรม

วิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ : แนวคิดและกรอบสำคัญ

การวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based / Community-based Research) คือการใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ ไม่ใช่เพียงการเก็บข้อมูลแล้วสรุปผล งานวิจัยลักษณะนี้ต้องเริ่มจากพื้นที่ ทำงานร่วมกับพื้นที่ และจบลงที่พื้นที่

แนวคิดสำคัญประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2) การบูรณาการศาสตร์และภาคี (3) การมุ่งผลลัพธ์เชิงการเปลี่ยนแปลง และ (4) การต่อยอดอย่างยั่งยืน นักวิจัยจึงต้องออกแบบบทบาทของตนเองใหม่ จากผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้และพัฒนา

การวิเคราะห์พื้นที่และปัญหาอย่างลึกซึ้ง

การวิเคราะห์พื้นที่และปัญหาอย่างลึกซึ้ง เป็นฐานรากของข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ หากวิเคราะห์พื้นที่ไม่ชัด งานวิจัยทั้งโครงการจะคลาดเป้า นักวิจัยจึงต้องลงแรงกับขั้นตอนนี้อย่างจริงจัง โดยมองพื้นที่มากกว่าฉากหลังของงานวิจัย แต่เป็น “ระบบชีวิต” ที่เชื่อมโยงคน ทรัพยากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน

กระบวนการสำคัญ ได้แก่ (1) การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ เช่น แผนพัฒนาจังหวัด ข้อมูลชุมชน งานวิจัยเดิม (2) การลงพื้นที่เชิงลึก เช่น สัมภาษณ์ สันทนาการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และ (3) การสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกับภาคีพื้นที่ เพื่อให้ได้มุมมองที่รอบด้าน

เครื่องมือที่ใช้การวิเคราะห์พื้นที่ ได้แก่ แผนที่ชุมชน (Community mapping), การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, ปัญหาต้นไม้ (Problem tree) และการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า เพื่อช่วยให้นักวิจัยมองเห็น “ปัญหาจริง” และ “จุดคานงัดการพัฒนา” ของพื้นที่

Gap Analysis

ระบุสถานะปัจจุบัน (Identify the Current State)

กำหนดเป้าหมายในอนาคต (Identify the Future State)

วิเคราะห์ช่องว่าง (Identify the Gap)

วางแผนเพื่อปิดช่องว่าง (Develop a Plan to Bridge the Gap)

GAP ANALYSIS/TECHNOLOGY MATCHING

Pain Point/Gain Point	Appropriate Technology/Intervention	Expected Outcome/Change
อาหารทะเลตากแห้ง ไม่ได้คุณภาพ เนื่องจากฤดูฝน แสงแดดไม่พอ	เครื่องอบแห้ง Hybrid	คุณภาพได้มาตรฐาน สะอาดปลอดภัย ทำให้ขายได้เพิ่มขึ้น 20% ความเสียหายลดลง 40%
วัตถุดิบสีอ่อนธรรมชาติไม่ได้มาตรฐานและขาดแคลนบางฤดูกาล	ผงสีธรรมชาติสำเร็จรูปพร้อมใช้	วิธีย้อมสีที่สะดวกและลดเวลา ลงได้ 30%
กล้วยตากเสียหายในฤดูฝน	โรงอบพลังแสงอาทิตย์ เทคโนโลยีแปรรูปเป็น Banana syrup	ลดความเสียหายลงได้ 90% เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ (Banana syrup) เพิ่มมูลค่าได้ 50%

SOLUTION TREE

Problem Tree Analysis

CREATING EFFECTIVE SOLUTIONS
Effects are illustrated as branches, showcasing the consequences of the core problem. This helps to prioritize and strategize solutions.

CAUSES OF THE PROBLEM
Identify core problems and analyze their root causes and effects. This visual tool helps in developing effective strategies for resolution.

EFFECTS OF THE PROBLEM
The roots represent underlying causes that contribute to the problems. Understanding these helps to address issues effectively.

UNDERSTANDING THE PROBLEM
Problem tree analysis helps visualize issues.

VISUAL REPRESENTATION
Understanding each aspect of the problem tree is essential for effective analysis and resolution design.

KEY COMPONENTS
By addressing both causes and effects, solution strategies can be developed to tackle the root of the issues effectively.

Five-Why Process

เป็นเทคนิคการแก้ปัญหาที่เรียบง่ายแต่ทรงพลัง มุ่งเน้นไปที่การค้นหาลำดับที่แท้จริงของปัญหาโดยการถามคำถาม "ทำไม" ซ้ำๆ กัน โดยทั่วไปแล้วจะถามประมาณ 5 ครั้ง แต่จำนวนครั้งที่ถามจริงอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของปัญหา

ขั้นตอน

ระบุปัญหา
เริ่มต้นด้วยการระบุปัญหาที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง

ถาม "ทำไม" ครั้งแรก
ทบทวนว่า "ทำไมปัญหานี้ถึงเกิดขึ้น" และระบุสาเหตุ

ถาม "ทำไม" ต่อไป
บันทึกคำตอบจากขั้นตอนก่อนหน้าเป็นปัญหาใหม่ แล้วถาม "ทำไม" อีกครั้ง ทำซ้ำขั้นตอนไปเรื่อยๆ จนกว่าจะพบสาเหตุที่แท้จริง

ระบุสาเหตุที่แท้จริง
เมื่อได้ทราบสาเหตุ "ทำไม" ต่อไปได้อีก แสดงว่าได้เจอสาเหตุที่แท้จริงของปัญหานั้นแล้ว

หาวิธีแก้ไข
เมื่อทราบสาเหตุที่แท้จริงแล้ว ให้คิดหาวิธีแก้ไขที่สอดคล้องกับชนิดของปัญหานั้น

การตั้งคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ที่ทรงพลัง

คำถามวิจัยในงานเชิงพื้นที่ต้องไม่หยุดที่ "รู้อะไร" แต่ต้องไปถึง "เปลี่ยนอะไร" คำถามที่ดีจึงควรสะท้อนการแก้ปัญหา การพัฒนากระบวนการ หรือการยกระดับศักยภาพของพื้นที่อย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ที่ดีควรมี 3 ชั้น คือ (1) วัตถุประสงค์เชิงความรู้ (2) วัตถุประสงค์เชิงการพัฒนา และ (3) วัตถุประสงค์เชิงผลลัพธ์ต่อกลุ่มเป้าหมาย ในการอบรมควรให้นักวิจัยฝึกแปลง "ปัญหาพื้นที่" เป็น "ประโยควัตถุประสงค์" และตรวจสอบความสอดคล้องกับโจทย์แหล่งทุนทุกครั้ง เทคนิคที่ใช้ได้ผลคือ ตารางเชื่อมโยงปัญหา-คำถาม-วัตถุประสงค์-ผลลัพธ์ เพื่อช่วยถ่วงความคิดให้เป็นระบบก่อนลงมือเขียนข้อเสนอ

เริ่มคำถาม ก่อน การวิจัย: อยากได้ Outcome อะไร

- “อย่าเริ่มต้นจากการบอกว่า อยากทำอะไร”

- อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว
  - ชุมชนสามารถลดต้นทุนลงได้ร้อยละ 10 หลังจากนำเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นมาจากงานวิจัยไปใช้
  - ชุมชนสามารถเปิดโล่งการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นผลมาจากการทำงานวิจัย

เทคนิคการตั้งคำถามวิจัย ที่เรียบง่าย (From Idea to Research Question)

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ
(Systematic Literature Review)

การวิเคราะห์ช่องว่างของความรู้
(Knowledge Gap Analysis)

เทคนิค Problem Tree Analysis เพื่อหา
ต้นตอของปัญหา

การออกแบบกรอบแนวคิดและผลลัพธ์โครงการ

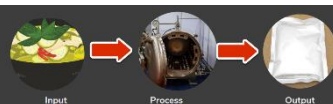
กรอบแนวคิดเปรียบเสมือนแผนที่ของโครงการวิจัย บทนี้มุ่งให้ผู้อ่านสามารถออกแบบ Logical Framework หรือ Theory of Change อย่างง่าย โดยเริ่มจากการตั้งคำถามว่า “หากทำกิจกรรมเหล่านี้ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไร กับใคร และอย่างไร”

นักวิจัยควรแยกให้ชัดระหว่าง Output (สิ่งที่ทำเสร็จ), Outcome (การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย) และ Impact (ผลกระทบในระดับพื้นที่/ระบบ) การเขียนกรอบผลลัพธ์ที่ดีจะช่วยให้แหล่งทุนเห็นความคุ้มค่า และช่วยให้ทีมวิจัยบริหารโครงการได้ตรงเป้า

- **ผลิต (Output):** ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากกิจกรรมโครงการ (เช่น รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, บทความตีพิมพ์, ต้นแบบผลิตภัณฑ์)
- **ผลลัพธ์ (Outcome):** การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกลุ่มเป้าหมายจากการใช้ "ผลิต" (เช่น ผู้กำหนดนโยบายนำข้อมูลไปใช้, เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการปลูก)
- **ผลกระทบ (Impact):** การเปลี่ยนแปลงในระดับมหภาค (สังคม, เศรษฐกิจ, สิ่งแวดล้อม) ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจาก "ผลลัพธ์" (เช่น ผลผลิตทางการเกษตรของประเทศเพิ่มขึ้น, คุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น)

Input + Process = Output

Input + Process = Output

Input + Process = Output

Output + Process + Users = Outcome

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนเอกสารในข้อเสนอโครงการเชิงพื้นที่ ไม่ใช่เพื่อไขว่จำนวนงานที่อ่าน แต่เพื่อแสดงว่าโครงการนี้ “ยืนอยู่บนไหล่ความรู้เดิม” และ “มองเห็นช่องว่างการพัฒนา” อย่างชัดเจน นักวิจัยควรเลือกงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็น พื้นที่ หรือรูปแบบการพัฒนา แนวทางเขียนที่เหมาะสมคือ การสังเคราะห์เป็นประเด็น เช่น แนวคิดการพัฒนาชุมชน งานวิจัยเชิงพื้นที่ที่คล้ายกัน เทคโนโลยีหรือโมเดลที่เคยใช้ พร้อมชี้ให้เห็นข้อจำกัดของงานเดิม และโอกาสที่โครงการใหม่จะต่อยอด

The screenshot shows the UWN Research Library interface. At the top, there's a navigation bar with the university logo and search options. Below that, a search bar contains the text 'learning city' and 'วัฒนธรรม'. The results section displays several items, including 'การพัฒนาชุมชนเพื่อเชื่อมโยงโครงการเป็นชุมชนนวัตกรรมอย่างยั่งยืน' and 'การพัฒนาต้นแบบเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) สำหรับเทศบาลตำบลรัตนวาปี'.

The screenshot shows the digital.library.tu.ac.th website. The search results for 'Wat Bowonniwet Vihara Cremation Collection' are displayed. The first result is '1 ใน 84,000' with a collection size of 84,000 items. The second result is '2. ใน 84000' with a collection size of 84,000 items. The website also features a sidebar with various collection filters and a search bar at the top.

การออกแบบระเบียบวิธีวิจัยเชิงพื้นที่

ระเบียบวิธีวิจัยในงานเชิงพื้นที่ต้องยืดหยุ่น เหมาะสมกับบริบท และเปิดพื้นที่ให้ชุมชนมีบทบาท นักวิจัยควรเลือกใช้รูปแบบ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR), การวิจัยและพัฒนา (R&D) หรือการวิจัยแบบผสมผสาน

ประเด็นสำคัญคือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและภาคีให้ชัด การออกแบบเครื่องมือที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และการคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยในชุมชน เช่น ความยินยอม การคืนข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

“ผังการดำเนินงานวิจัย” ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อให้นักวิจัยเห็นภาพทั้งโครงการก่อนเขียนข้อเสนอ

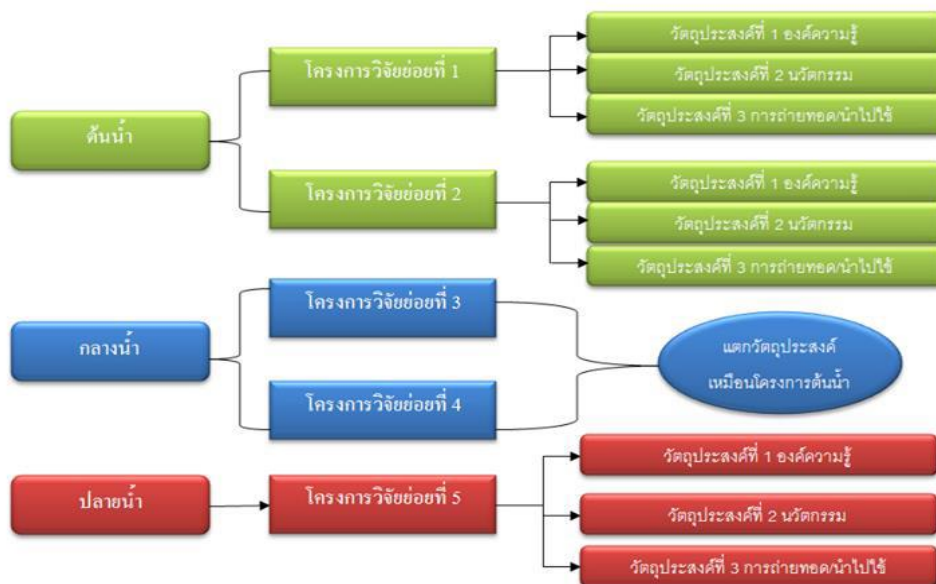
การออกแบบกิจกรรมให้ตอบโจทย์แหล่งทุน

เมื่อวัตถุประสงค์และกรอบผลลัพธ์ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการออกแบบกิจกรรม ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้ผู้ประเมินเห็นว่า “โครงการนี้ทำได้จริง” และ “กิจกรรมจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ได้อย่างไร”

หลักสำคัญของการออกแบบกิจกรรมเชิงพื้นที่ คือ (1) สอดคล้องกับปัญหาและวัตถุประสงค์ (2) เชื่อมโยงกันเป็นกระบวนการ ไม่ใช่กิจกรรมกระจัดกระจาย และ (3) เปิดพื้นที่ให้ชุมชนและภาคีมีบทบาทชัดเจน

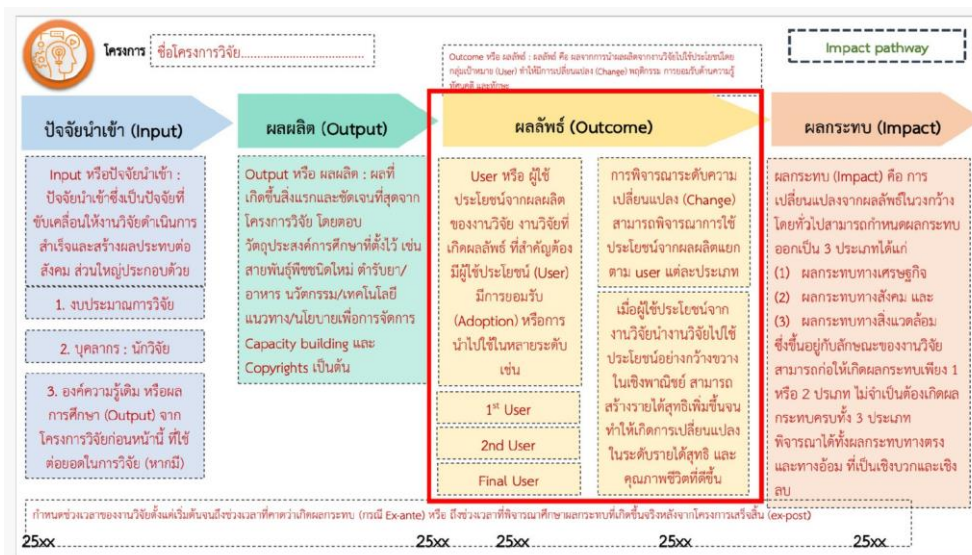
นักวิจัยควรเขียนกิจกรรมให้เห็นทั้ง “ทำอะไร กับใคร อย่างไร และได้อะไร” และควรแสดงลำดับการพัฒนา เช่น วิเคราะห์-ทดลอง-เสริมศักยภาพ-ขยายผล ในการอบรมสามารถใช้เครื่องมือ Activity mapping หรือ Roadmap โครงการ และข้อเสนอโครงการที่ดีต้องทำให้แหล่งทุนเชื่อมั่นว่า ทีมวิจัยมีความพร้อมในการบริหารจัดการโครงการ ประเด็นหลักประกอบด้วย การจัดโครงสร้างทีมวิจัยและบทบาทหน้าที่ การจัดทำ

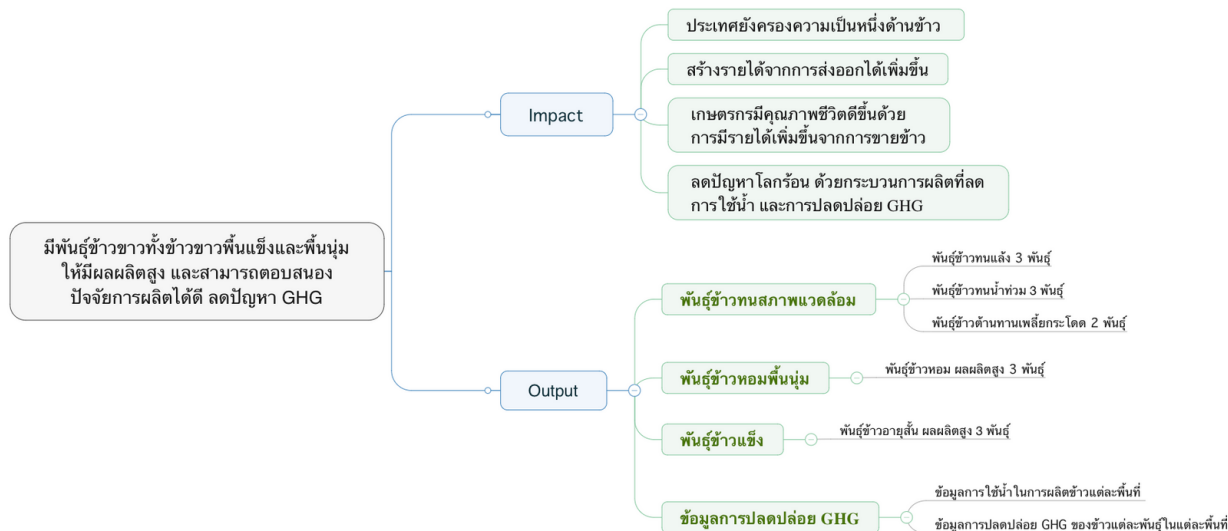
แผนปฏิบัติงาน (Timeline / Gantt Chart) การออกแบบกลไกการมีส่วนร่วมของพื้นที่ และการวางแผนบริหาร ความเสี่ยง

การเขียนผลลัพธ์ ผลผลิต และผลกระทบ

การเขียนผลลัพธ์ ผลผลิต และผลกระทบนี้เป็นหัวใจของการสื่อสารกับแหล่งทุน นักวิจัยต้องสามารถเขียนให้เห็นชัดว่า โครงการนี้จะสร้าง “คุณค่า” อะไรให้กับพื้นที่ ไม่ใช่เพียงจัดกิจกรรมครบตามแผน แนวทางสำคัญคือ การแยกให้ชัดเจนระหว่าง Output (สิ่งที่โครงการส่งมอบ), Outcome (การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย) และ Impact (ผลกระทบในระดับพื้นที่/ระบบ) พร้อมกำหนดตัวชี้วัดที่สอดคล้อง

การจัดทำงบประมาณอย่างมีกลยุทธ์

งบประมาณไม่ใช่เพียงตัวเลข แต่เป็นการสะท้อนแนวคิดการดำเนินโครงการ งบที่ดีต้องสอดคล้องกับกิจกรรม มีเหตุผล และแสดงถึงความคุ้มค่า นักวิจัยควรผูกงบประมาณกับแผนงานอย่างชัดเจน อธิบายที่มาของค่าใช้จ่าย และคำนึงถึงสัดส่วนงบเพื่อพื้นที่และการพัฒนาอย่างแท้จริง ในการอบรม ควรใช้ตัวอย่างงบประมาณจริงมาให้ผู้เข้าอบรมฝึกวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน

13. งบประมาณตลอดโครงการวิจัย

ที่	รายละเอียดงบประมาณที่เสนอทั้งหมด	450,000 บาท				
		จำนวน	หน่วยนับ	คน/ครั้ง	ราคาต่อหน่วย	งบประมาณ (บาท)
ก. หมวดค่าตอบแทน						
ข. หมวดค่าจ้าง						
ค. หมวดค่าวัสดุ						
ง. หมวดค่าใช้จ่าย						

ข้อควรระวังที่พบบ่อย ได้แก่ งบไม่สอดคล้องกิจกรรม ตั้งงบกว้างเกินไป หรือไม่สะท้อนผลลัพธ์ที่ต้องการ

การเชื่อมโยงข้อเสนอกับยุทธศาสตร์และ SDGs

แหล่งทุนภายนอกให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการที่โครงการสามารถตอบยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ ระดับหน่วยงาน และระดับพื้นที่ นักวิจัยจึงต้องสามารถเชื่อมโยงข้อเสนอโครงการกับแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนา จังหวัด ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย และกรอบ SDGs ได้อย่างมีความหมาย

การเชื่อมโยงที่ดีไม่ใช่เพียงการระบุชื่อแผนหรือหมายเลขเป้าหมาย แต่ต้องอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์เชิง เหตุผลว่า โครงการนี้จะช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นั้นอย่างไร เกิดผลกับใคร และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน ระดับใด นักวิจัยควรฝึกเขียนย่อหน้าเชิงยุทธศาสตร์ที่สั้น ชัด และเชื่อมโยงกับกิจกรรมและผลลัพธ์โดยตรง

ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยในการเขียนข้อเสนอ

บทเรียนสะท้อนจากประสบการณ์จริงในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ ข้อผิดพลาดที่พบบ่อย ได้แก่ การตั้งโจทย์ไม่ตรงแหล่งทุน การอธิบายปัญหาไม่ชัด กิจกรรมไม่เชื่อมกับผลลัพธ์ การเขียนผลลัพธ์เป็นเพียง รายการกิจกรรม งบประมาณไม่สะท้อนยุทธศาสตร์ และการไม่เห็นบทบาทของพื้นที่อย่างแท้จริง การเรียนรู้จาก ข้อผิดพลาดเป็นหัวใจของการพัฒนานักวิจัย ในการอบรมควรนำตัวอย่าง “ข้อเสนอที่ไม่ผ่าน” หรือ “ข้อเสนอที่ เกือบผ่าน” มาให้ผู้เข้าอบรมช่วยกันวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และแนวทางปรับปรุง เพื่อสร้างทักษะการอ่าน ข้อเสนอในมุมมองของผู้ประเมิน

สับสรรระหว่าง Output กับ Outcome: (เช่น บอกว่า "การจัดอบรม" คือผลลัพธ์)

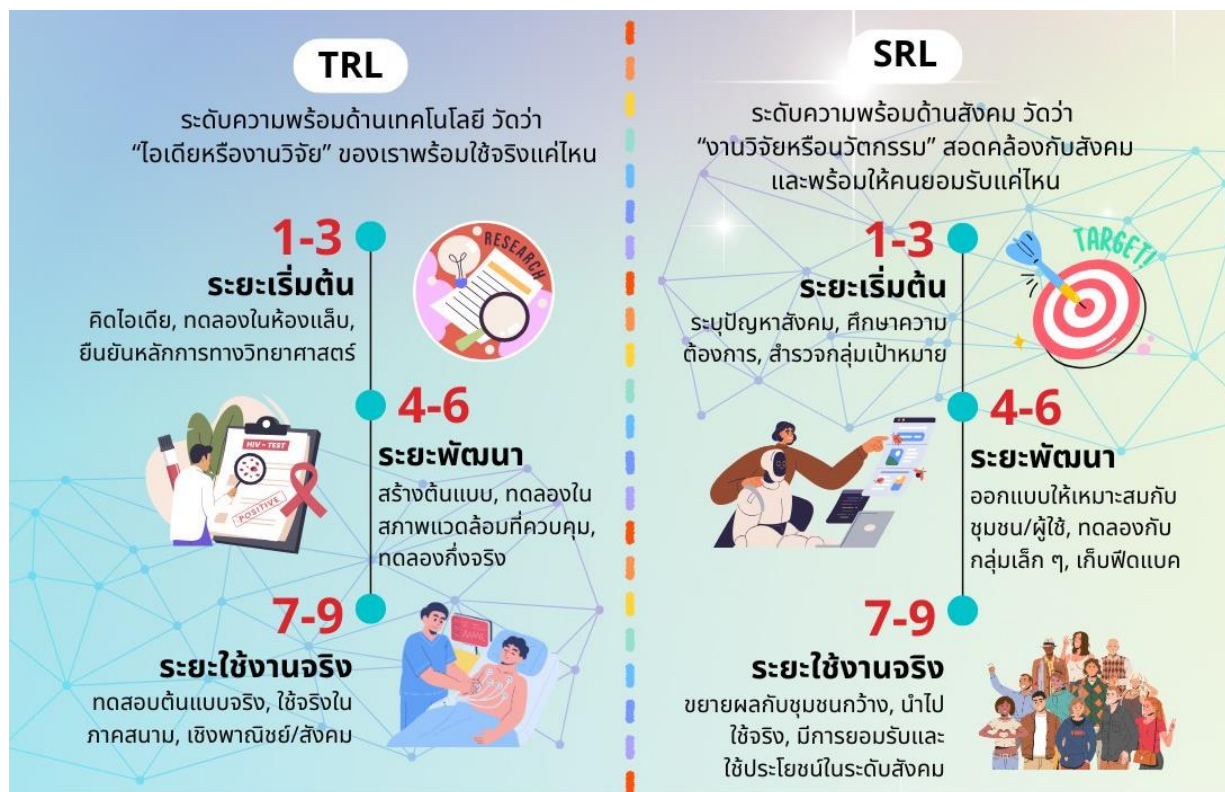
ตั้งเป้า Impact กว้างเกินไป: (เช่น "เพื่อประเทศไทยที่ดีขึ้น")

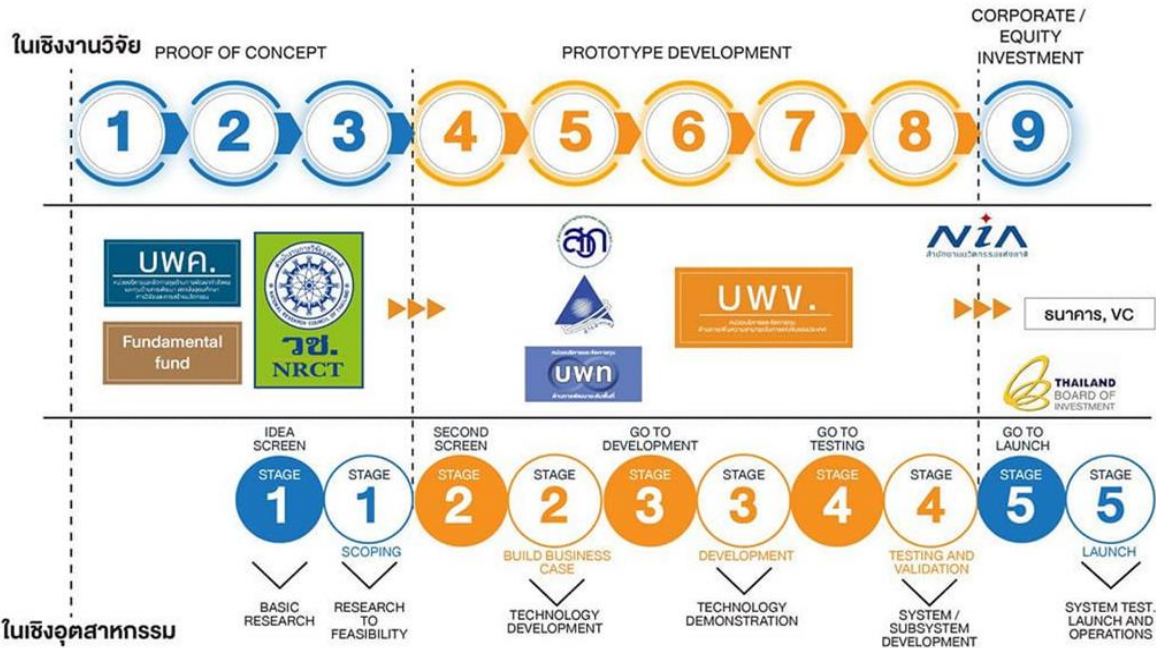
ขาดการเชื่อมโยงที่เป็นเหตุเป็นผล: (เช่น กิจกรรมไม่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ระบุไว้)

ลืมนึกถึงสมมติฐาน: ทำให้แผนดูสวยเกินจริงและขาดความรอบคอบ

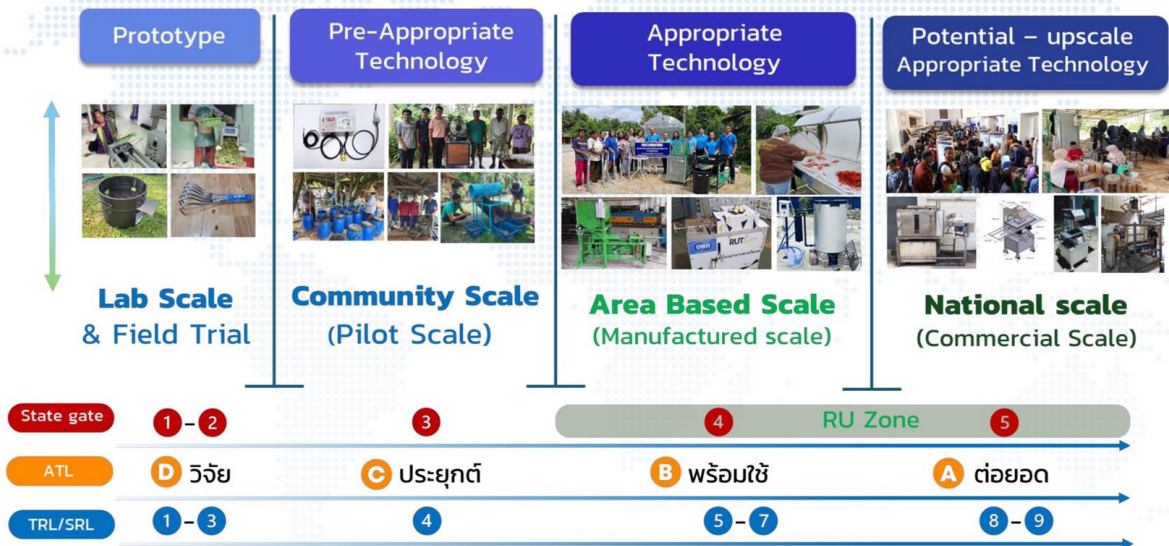
เทคนิคเพิ่มโอกาสผ่านการพิจารณา

นอกจากคุณภาพของเนื้อหาแล้ว Technology Readiness Level (TRL) เป็นกรอบการประเมินที่ใช้วัดระดับความพร้อมของเทคโนโลยีในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาที่จะนำไปใช้งานจริง โดยแบ่งระดับความพร้อมออกเป็น 9 ระดับ ตั้งแต่การวิจัยขั้น

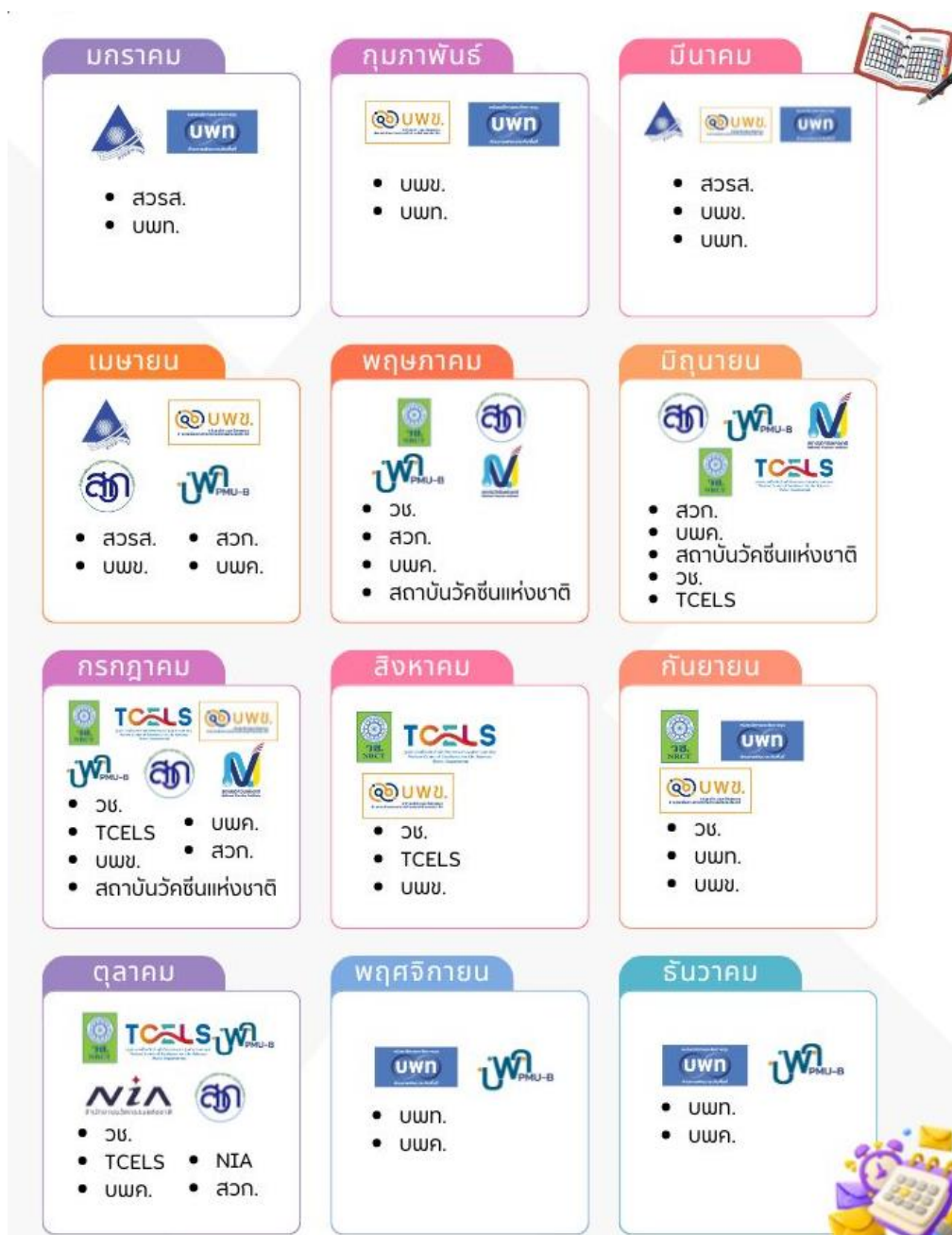

Appropriate Technology Process & Methodology

ปฏิทินการรับข้อเสนอโครงการวิจัย

ปฏิทินการรับข้อเสนอโครงการวิจัยจาก PMU (หน่วยบริหารและจัดการทุน) จะเปลี่ยนแปลงทุกปี นักวิจัยควรติดตามจากแหล่งข้อมูลหลัก เช่น เว็บไซต์ NRIIS และเว็บไซต์ของ PMU แต่ละแห่ง เช่น บพข. (PMUC), บพค. (NXPO-B), บพท. (NXPO-A) โดยทั่วไปจะเปิดรับเป็นช่วงๆ ตลอดทั้งปี

การส่งข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัย

การส่งข้อเสนอโครงการผ่านระบบ NRIS (National Research and Innovation Information system) คือการยื่นข้อเสนอขอทุนวิจัยโดยเข้าสู่ระบบที่ <https://nrils.go.th> กรอกข้อมูลโครงการให้ครบถ้วนตามเมนูต่างๆ ทั้งข้อมูลทั่วไป รายละเอียด และแนบเอกสาร (Word/PDF) ภายใต้ทุนวิจัยที่เปิดรับ จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องและกด “ส่งข้อเสนอโครงการ” เพื่อให้ระบบส่งอีเมลยืนยัน และสถาบันต้นสังกัดดำเนินการรับรองและส่งต่อไปยังแหล่งทุน

การส่งข้อเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัย

Online 100%
ไม่ต้อง นำส่ง hard copy

ส่งข้อเสนอการวิจัยผ่านระบบ NRIS

- กรอกข้อมูลให้ครบถ้วนและถูกต้อง
- แนบเอกสารในระบบ NRIS รูปแบบ PDF
- ตรวจสอบความถูกต้องและยืนยันการส่งข้อเสนอการวิจัยข้อมูลให้ครบถ้วน
- หน่วยงานรับรองข้อเสนอการวิจัย

การส่งข้อเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัย (ต่อ)

เช็คข้อมูลโครงการตามฟอร์มข้อเสนอการวิจัย

- มาตรฐานการใช้ตัวกรองในการวิจัย
- มาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการที่มีสารเคมี
- การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์
- มาตรฐานความปลอดภัยทางชีวภาพ

The screenshot shows the NRIS website interface with several funding opportunity cards. The cards include:

- เปิดรับสมัครข้อเสนอโครงการ** (Application for Research Proposals) - 16 กรกฎาคม 2568
- วช. ประกาศรับสมัคร** (WCh. Recruitment) - 9 กรกฎาคม 2568
- เปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2569** (Research Institutions Empowerment Program) - 4 กรกฎาคม 2568
- เปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2569 Frontier SHA** (Frontier SHA) - 4 กรกฎาคม 2568
- เปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2569 High Energy Physics & Quantum Technology** (High Energy Physics & Quantum Technology) - 4 กรกฎาคม 2568
- เปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2569 Frontier Research for BCG Economy** (Frontier Research for BCG Economy) - 4 กรกฎาคม 2568
- เปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2569 Frontier Research Infrastructure** (Frontier Research Infrastructure) - 4 กรกฎาคม 2568
- เปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2569 Technology for Future Industries** (Technology for Future Industries) - 4 กรกฎาคม 2568

At the bottom right, there is a chatbot icon labeled "NRIS CHATBOT ยินดีให้บริการสอบถามข้อมูล".

บทบาทของการจัดการความรู้ (KM) ในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย

การพัฒนาข้อเสนอโครงการไม่ควรเป็นความพยายามเฉพาะรายบุคคล แต่ควรเป็นระบบการเรียนรู้ขององค์กร การจัดการความรู้มีบทบาทสำคัญในการรวบรวมบทเรียนจากโครงการเดิม ถ่ายทอดประสบการณ์ของนักวิจัยรุ่นพี่ และสร้างคลังองค์ความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย

กิจกรรม KM ที่แนะนำ ได้แก่ การถอดบทเรียนหลังจบโครงการ (After Action Review) การจัดตั้งคลังข้อเสนอโครงการที่ผ่านทุน ฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ และการสร้างชุมชนนักปฏิบัติด้านการวิจัยเชิงพื้นที่ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

แนวทางสร้างนักวิจัยเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

บทนี้เสนอแนวทางการพัฒนานักวิจัยเชิงพื้นที่ในระยะยาว โดยเน้นการสร้างระบบมากกว่าการจัดอบรมเป็นครั้งคราว แนวทางสำคัญ ได้แก่ ระบบพี่เลี้ยง หลักสูตรพัฒนานักวิจัยแบบต่อเนื่อง การบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน และการทำงานร่วมกับภาคีพื้นที่อย่างระยะยาว

เป้าหมายไม่ใช่เพียงการเพิ่มจำนวนโครงการที่ได้ทุน แต่คือการสร้างนักวิจัยที่สามารถใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือพัฒนาท้องถิ่น และสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อพื้นที่อย่างแท้จริง มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ การทำ Skill Matrix เพื่อให้แน่ใจว่าทีมมีทักษะครบถ้วน

ประโยชน์ของ Skill Matrix Analysis ในโครงการวิจัย

- **ระบุช่องว่างทางทักษะ (Skill Gaps):**
  - ช่วยให้เห็นชัดเจนว่ามีทักษะที่จำเป็นต่องานวิจัยด้านใดบ้างที่ทีมยังขาดอยู่ เช่น ขาดผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติขั้นสูง หรือขาดทักษะการเขียนบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์
- **วางแผนและมอบหมายงานได้ดีขึ้น:**
  - เมื่อทราบว่าใครเก่งด้านไหน ก็จะสามารถมอบหมายงานวิจัยในแต่ละส่วนได้ตรงกับความสามารถของบุคคลนั้นๆ ทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
- **วางแผนพัฒนาบุคลากร:**
  - ช่วยให้หัวหน้าโครงการสามารถวางแผนส่งเสริมและพัฒนาทักษะที่ยังขาดให้กับสมาชิกในทีมได้ตรงจุด ไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรม 🧑‍🎓 การส่งไปประชุมวิชาการ หรือการเรียนรู้เพิ่มเติม
- **คัดเลือกสมาชิกใหม่ได้เหมาะสม:**
  - ในกรณีที่ต้องรับสมาชิกเข้ากับวิจัยเพิ่ม Skill Matrix จะเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยกำหนดคุณสมบัติและทักษะที่ต้องการได้อย่างแม่นยำ
- **เพิ่มประสิทธิภาพและความสำเร็จของโครงการ:**
  - การมีทีมที่มีทักษะครบถ้วนและเหมาะสมกับงาน จะช่วยลดความผิดพลาด เพิ่มความเร็วในการทำงาน และเพิ่มโอกาสที่โครงการวิจัยจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

วิเคราะห์ความเชี่ยวชาญ

นักวิจัย
สมชาย, วิชัย, สมหมาย, ศรีสฎา

งานที่ต้องทำ	ศาสตร์ที่จำเป็น/ต้องการ	สมชาย	วิชัย	สมหมาย	ศรีสฎา	xxxx
การพัฒนาผลิตภัณฑ์	อุตสาหกรรมอาหาร	3	0	2	3	
การพัฒนาบรรจุภัณฑ์	นักออกแบบ	0	2	3	0	
การพัฒนาช่องทางการขายออนไลน์	นัก IT	0	1	0	2	
การตลาด	พฤติกรรมผู้บริโภค	0	0	0	0	

จากข้อเสนอสู่การเปลี่ยนแปลงพื้นที่

บทสุดท้ายต้องกลับมาทบทวนว่า ข้อเสนอโครงการไม่ใช่เพียงเอกสารเพื่อขอทุน แต่คือจุดเริ่มต้นของกระบวนการพัฒนาร่วมกับพื้นที่ การเขียนข้อเสนอที่ดีจึงต้องตั้งอยู่บนความเข้าใจพื้นที่ ความจริงใจต่อการพัฒนาและความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น นักวิจัยควรมองทุกข้อเสนอเป็นกระบวนการเรียนรู้ แม้บางครั้งจะไม่ผ่านการพิจารณา แต่ทุกฉบับคือทุนความรู้ที่ช่วยยกระดับศักยภาพของตนเองและองค์กร และเป็นก้าวสำคัญสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ประทีป พิษทองกลาง. 2568. **เทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยให้ได้ทุน**. เอกสารประกอบการบรรยายอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- พีรเดช ทองอำไพ. 2568. **เทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย**. เอกสารประกอบการบรรยายอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยด้านการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย”. หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่.
- วารุณี อริยวิริยะนันท์. 2568. **การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยให้เชื่อมโยงกับบริบทและผลลัพธ์ของกรอบวิจัยแหล่งทุนภายนอก**. เอกสารประกอบการบรรยายอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยด้านการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

